

RAAHEN MAASEUTUSUUNNITELMA 2014–2018

Elävä maaseutu - Monipuolisten elinkeinojen ja viihtyisän asuinympäristön maaseutu

RAAHEN KAUPUNKI

Maaseutu- ja aluelautakunta

MAASEUTUSUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS	3
TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	4
RAAHEN MAASEUDUN NELIKENTTÄANALYYSI.....	10
VISIO RAAHEN MAASEUDUSTA VUONNA 2030	11
STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	14
1. Yrittäjyys ja maaseutuelinkeinot.....	14
2. Lähipalvelut ja maaseutuasuminen.....	17
3. Nuoret.....	19
4. Paikallisuus	21
KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT	23
TOIMEENPANO JA SEURANTA	23

Työryhmä

Anni Mathlin, maaseutuasiamies (työryhmän koollekutsuja)
Jari Törmikoski, maaseutu- ja aluelautakunnan puheenjohtaja
Matti Sevonkari, Raahen Kylät ry:n puheenjohtaja
Kari Pietilä, Mattilanperän Kyläyhdistys ry
Sari Pekkala, maaseutu- ja aluelautakunnan jäsen
Urpo Viitala, maaseutu- ja aluelautakunnan jäsen
Pekka Sandvik, maaseutu- ja aluelautakunnan jäsen
Nina Kurunlahti, Nouseva Rannikkoseutu ry (työryhmän sihteeri)

Lähteet:

Raahen kylien maaseutusuunnitelmat 2004–2011 ja 2012
Raahen kaupungin strategia
Kuntafakta
Kyläsuunnitelmat, kyselyt ja kyläkartat

Maaseutupoliittiset tavoitteet Raahen keskustaajaman ulkopuolisille alueille

Kari Pietilän valtuustoaloitteen pohjalta Raahen maaseutu- ja aluelautakunta laati Raahen kylien ensimmäinen maaseutusuunnitelman vuosille 2004–2011. Suunnitelmaa päivitettiin vuonna 2012 ja vuosien 2013–2014 aikana Raahen ja Vihannin kuntaliitoksen takia. Raahen ja Vihannin kylä- ja asuinalueilla toteutettiin 2011–2012 kyselyitä ja kyläkarttoja maaseutualueiden kehittämisestä.

Maaseutusuunnitelman tarkoituksena on maaseutupoliittisten tavoitteiden nivominen osaksi Raahen kaupungin kokonaisstrategiaa. Raahen maaseutusuunnitelmassa määritellään maaseutumaisen alueiden ja kylien kehittämisen tavoitteet ja annetaan toimenpide-ehdotuksia. Maaseutusuunnitelma kattaa Raahen maaseutumaiset alueet lukuun ottamatta Antinkankaan, Kantakaupungin, Kummantin, Mestauskallion ja Ollinsaaren asuinalueita. Suunnitelmalla luodaan puitteet maaseudun sekä maaseudun kylien ja asuinalueiden suunnitelmalliselle ja pitkäjänteiselle kehittämiselle.

Erityishuomiota maaseutusuunnitelmassa kiinnitetään lähidemokratian ja asukasvaikuttamisen turvaamiseen, laajentuvien maaseutualueiden tasarvoisuuteen, maaseudun monipuoliseen kehitykseen ja maatalouden perusedellytysten säilymiseen.

Maaseutupalvelut

Raahen kaupunki on vuoden 2012 alusta lähtien ollut osa Kalajoen kaupungin hallinnoimaa maatalouden yhteistoiminta-aluetta. Raahen ja Vihannin

kuntaliitoksen myötä 2013 Raahen alueella toimii ympäristöterveydenhuollon osalta kaksi toimialuetta: Ympäristöpalvelut Helmi ja Kalajoen kaupunki.

Raahen maaseutu- ja aluelautakunta on yksi kaupungin lautakunnista. Sen tehtävänä on huolehtia hallinnollisesti maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä. Raahen maaseutu- ja aluelautakunta päättää maaseudun ja kylien sekä kaupunginosien kehittämiseen varattujen määrärahojen jaosta sekä monijäsenisen maaseutuelinkeinoviranomaisen ratkaistavaksi määrätyistä asioista. **Raahen maaseutusuunnitelman seuranta- ja päivitysvastuu on lautakunnalla.** Maaseutu- ja aluelautakunnassa on 7 jäsentä. Muilta osin maaseutuelinkeinoviranomaisena toimii maaseutuasiamies, jonka työnkuvana on maatalouselinkeinoihin liittyvät tehtävät sekä maaseutuhankkeiden ja kyläasioiden koordinointi.

Vihannin aluelautakunta toimii entisen Vihannin kunnan alueella vaalikauden 2013–2016. Aluelautakunnan tehtävänä on Vihannin kunnan alueen kehityksen vahvistaminen ja paikallisten vaikutusmahdollisuuksia turvaaminen. Aluelautakunta toimii yhteistyössä alueella toimivien yhteisöjen kanssa alueen identiteetin, palveluiden ja alueen elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Aluelautakunnan tehtäviin kuuluu mm. tehdä aloitteita ja esityksiä alueen kehittämishankkeista sekä jakaa yhdistyksien ja järjestöjen avustuksia.

Maaseutu ja kylät muuttuvassa yhteiskunnassa

Suomalainen maaseutu on muuttunut perinteisestä maatalousyhteiskunnasta palvelu- ja informaatioyhteiskunnaksi, jossa maaseutu on saanut uusia merkityksiä ja toimintoja. Erityisesti kaupungin läheinen maaseutu on 2000-luvulla kasvattanut vetovoimaansa asuinpaikkana, josta usein käydään työssä kaupunkikeskuksessa. Maaseutualueiden vetovoimatekijöinä ovat luonnonläheinen ympäristö, maaseutumainen elämäntapa ja sen muovaama kulttuurimaisema. Maaseutu tarjoaa monipuolisen, joustavan ja yksilöllisen ympäristön erilaisille elämäntyyleille.

Maaseutua viime vuosina kohdanneet nopeat ja osin ennakoimattomatkin muutokset ovat tuoneet maaseudulle ja maaseudun toimijoille uusia sopeutumishaasteita. Raahen seudulla Laivakankaan kaivostoiminta, päätös rakentaa ydinvoimala Pyhäjoen Hanhikivelle sekä suunnitellut laajat tuulipuistoalueet ovat merkittäviä asioita maaseutualueen kehitykselle. Ne ovat alueen kannalta mahdollisuuksia, mutta niihin liittyy myös uhkatekijöitä. Uudet toiminnat vaikuttavat alueen työllisyyteen, palveluiden kysyntään ja

infrastruktuurin rakenteeseen sekä maankäyttöön ja asuinrakentamiseen. Uuden asutuksen, suurhankkeiden ja uusien toimintojen sovittaminen jo olemassa olevaan elinkeinotoimintaan ja asutukseen sekä ympäristöön vaatii nopeita toimia.

Maaseudun ja kylien asema, tulevaisuuden kuvat ja mahdollisuudet reagoida toimintaympäristön muutoksiin vaihtelevat maan eri osissa ja alueilla. Maaseudun kunnat jaetaan yleisesti kolmeen ryhmään: kaupunkien läheiseen maaseutuun, ydinmaaseutuun ja harvaan asuttuun maaseutuun. Tämän luokittelun pohjalta **Raahen kaupunki kuuluu vahvimmassa asemassa olevaan kaupunkien läheiseen maaseutuun**, jonka elinkeinorakenne on monipuolinen ja joka tarjoaa viihtyisän asuinympäristön taajamissa työssäkäyville.

Maaseudun kehittäminen ja säilyttäminen vetovoimaisena asuinympäristönä on tärkeää sekä kaupunkien läheisellä maaseudulla että kauempana keskuksista olevilla alueilla.

Maantieteellinen sijainti

Suunnitelma-alueeseen kuuluu Raahen kaupungin keskustaajaman ympärillä olevat asuinalueet ja kylät: Pattijoki, Saloinen, Olkijoki, Palonkylä, Jokela, Ylipää (Lasikangas), Kopsa, Mattilanperä, Honganpalo, Tarpio, Lapaluoto, Varvi, Arkkukari, Haapajoki ja Piehinki sekä entisen Viuhannin kunnan alue kokonaisuudessaan (Möykylä, Läntrisranta, Kirkonkylä, Myllyperä-Perukka, Ilveskorpi, Lumimetsä, Lampinsaari, Alpua ja Kuusirati).

Suunnitelma-alue rajoittuu Siikajoen, Pyhäjoen ja Siikalatvan kuntiin sekä Oulaisten ja Haapaveden kaupunkeihin. Etäisyys Raahen keskustasta Kalajoelle on 60 km ja Ouluun 80 km. Raahen maapinta-ala on 1 014 km².

Kartta suunnitelma-alueesta keskiaukeamalla.

Ympäristö

Raahen ilmasto on pohjoiseen sijaintiinsa nähden merellinen ja leuto. Erityispiirteen Raahen alueen luonnolle antaa maankohoaminen, joka jatkuvasti muuttaa rannikon muotoa ja saaristoa. Raahen kaupungin edustalla sijaitsevasta saaristosta huomattava osa kuuluu Natura 2000-verkostoon. Natura 2000 -verkostoon kuuluvat myös Pattijoen ja Olkijoen suistojen välinen lintuvesialue.

Seutu on suhteellisen vähävesistöistä. Pohjanlahteen virtaa pieniä jokia ja oja, kuten Pattijoki, Piehinkijoki, Piipsanjoki, Luohuanjoki ja Haapajoki. Huomattavimpia järviä ovat Viitajärvi, Kirkkojärvi, Lumijärvi sekä järveen verrattava Haapajärven tekoallas.

Rannikko on alavaa, mutta maasto nousee sisämaahan päin. Korkeussuhteiltaan alue on vaihtelevaa, mutta korkeimmatkin kohdat ovat vain 110 metriä merenpinnan yläpuolella. Piehinkijoen ete-

läpuolella maisema muuttuu Pohjanmaan lakeudeksi. Huomattavimmat harjut ovat Vihanninharju ja Lumijärvenkangas. Lumijärvenkangas kuuluu valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan. Vihannin alue on merkittävää pohjavesialuetta. Alueen metsät ovat pääosin kuusi- ja mäntymetsiä. Seudun soista suurimpia ovat Jouttisuo, Peuraneva, Ispinän neva, Pihlajaneva, Märsyneva, Hourunneva, Kuuhkamonneva ja Ahmaneva.

Raahen maaseutualueelta löytyy useita merkittäviä muinaismuistokohteita, kuten Kastellin jätkinkirkko ja Kettukankaan muinaisalue. Alueella on useita kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita ja rakennuksia, kuten Lampinsaaren kaivoskylä, Olkijoen Rauhanpirtti ja Haapajoen vanha koulu. Oman lisän nähtävään tuovat kirkot, erilaiset museot, Alpuan Kirkkokivi, Vihannin Kirkonkylän Jättilintarha, Särkän Perennataimiston esittelyalueet ja Arkkukarin siirtolapuutarha.

Kaavoitustilanne ja kaavasunnitelmat

Teknisen palvelukeskuksen kaavoitusyksikkö vastaa Raahen kaupungissa tehtävästä yleis- ja asemakaavojen sekä muiden maankäyttösuunnitelmien laadinnasta ja konsulttityönä tehtävien suunnitelmien valvonnasta.

Lisätietoa kaavoituksesta ja tuulivoima-alueiden suunnittelusta www.raahe.fi/kaavoitus

Voimassa olevia osayleiskaavoja ovat mm.:

Kopsan tuulivoimapuiston II:n vaiheen osayleiskaava	2013
Vihannin kirkonkylän osayleiskaava	2013
Kopsan tuulivoimapuiston osayleiskaava	2012
Haapajoki-Arkkukarin osayleiskaava	2009
Raahen kultakaivoksen osayleiskaava	2008
Raahen keskeisten taajama-alueiden osayleiskaava	2007
Pattijoen Ylipään osayleiskaava	2002
Jokelankylän osayleiskaava	2000
Kopsan osayleiskaava	1998
Pattijoen Kirkonkylän osayleiskaava	1993
Mattilanperän osayleiskaava	1993
Piehingin osayleiskaava	1980

Vireillä olevat yleiskaavat Raahen eteläiset tuulivoimapuistot ja Raahen itäiset tuulivoimapuistot

Asutus- ja väestörakenne

Raahen kaupungin väkiluku on reilu 24 000. Kuntaliitoksen jälkeen Raahessa maaseudulla asuu puolet väestöstä. Ikärakenne on Raahessa nuori (taulukko 1) verrattuna maaseutualueisiin yleensä. Työssäkäyvien henkilöiden osuus 18–65-vuotiaista on n. 60 % (1.1.2014). Eläkkeellä olevien osuus väestöstä (yli 65-vuotiaat) oli vuoden 2014 alussa n. 20 %.

Asutus on keskittynyt Raahen keskustaajaman, Saloisten ja Pattijoen taajamien sekä Vihannin Kirkonkylän ohella suurimpiin kyliin ja asuinalueille. Yli 400 asukkaan kyliä ovat Alpua, Haapajoki-Arkkukari, Honganpalo, Jokela, Olkijoki, Palonkylä, Piehinki ja Tarpio. Loput kylistä ovat 200–350 asukkaan kyliä. Alle sadan asukkaan kyliä on vain kaksi.

Palvelurakenne

Sosiaali- ja terveystalvelut

Kotipalvelut ja vanhustenpalvelut: Kotiin annettavia palveluita ovat kotihoito (kotipalvelu ja kotisairaanhoido) sekä muut kotona selviytymistä tukevat palvelut, kuten siivousapu ja ateriapalvelut. Kotona asumista tukevia palveluita tarjoavat Raahen seudun hyvinvointi-kuntayhtymä, yksityiset yritykset sekä Raahen ja Vihannin kunnan yhdistyessä kaupungin sosiaalipalveluysikköön siirtynyt Vihannissa toimiva Kissankello.

Terveystalvelut ja vanhustenhuolto: Raahen seudun kuntien terveys- ja vanhustopalveluiden järjestämisvastuu on siirtynyt vuoden 2011 alusta Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymälle. Vuoden 2014 alusta alkaen asukas on voinut valita perusterveydenhuollon palveluiden tuottajan. Käytössä on myös sähköinen palvelukanava NettiRassi, jonka kautta voi lähettää mm. lääkemääräyksen uudistamispyynnön.

Sosiaalipalvelut: Raahen kaupungin sosiaalitoimen palvelut siirtyivät vuoden 2011 alusta Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän järjestettäväksi.

www.ras.fi

Taulukko 1: Raahen asukkaiden ikäjakauma (tilanne 1.1.2014, lähde KuntaFakta)

Ikäluokat	lkm
0-6 -vuotiaat	1 681
7-16 -vuotiaat	2 910
17-25 -vuotiaat	2 334
26-60 -vuotiaat	10 349
60-100 -vuotiaat	7 015

Opetuspalvelut

Päivähoito ja lasten iltapäivähoito: Esiopetus on Raahessa järjestetty varhaiskasvatuspalvelujen ja perus-opetuksen yhteistyönä. Esiopetusta annetaan päiväkotien osapäivä- ja kokopäiväryhmissä sekä koulujen yhteydessä tarpeen mukaan. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä päiväkodeilta. Päiväkoteja on tällä hetkellä yhdeksän ja ryhmiä kolme. Kaupungissa on noin 30 perhepäivähoitajaa.

www.raahe.fi/varhaiskasvatus

www.raahe.fi/esiopetus

Perusopetus ja muu opetus: Vuonna 2013 tehdyn perusopetuksen ja päivähoidon palveluverkkoselvityksen myötä muutokset Raahen koulu- ja päiväkotiverkostossa ovat mahdollisia. Suunnitelman päivityshetkellä perusopetuksen kouluja (1-9lk) on Raahessa 16. Erikoisluokkia toimii Keskuskoulun ohella Merikadun ja Saloisten kouluilla.

Keskiasteen opetusta tarjoavat Raahen ja Vihannin lukiot Raahen Porvari- ja Kauppakoulu, Raahen ammattioppilaitos sekä Lybeckerin käsi- ja taideteollisuusoppilaitos. Lisäksi Raahessa toimii ammatti-

korkeakoulun tekniikan ja talouden yksikkö, Oulun yliopiston toimipiste. Opetusta tarjoavat myös Raahen opisto, Musiikkiopisto, Raahen ammatillinen aikuiskoulutuskeskus ja Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto.

www.raahe.fi/opetus_ja_koulutus

Kuljetuspalvelut

Lähiliikennepalveluita Raahen alueella tarjoavat yksityisten yrittäjien ohelle palveluliikennebussit Fiia, Pekka ja Liisa sekä Vihannissa kylätaksi. Lisäksi junayhteyksiä Raahen ja Vihannin välillä liikennöidään Käkelän liikenteen linjavuorona että kutsuliikenteenä taksilla. Raahen taksi kuljettaa matkustajat Oulun lentoasemalle. Taksit vastaavat myös ateriapalvelun kotiinkuljetuksista.

Kulttuuripalvelut

Kaupungin kulttuuripalveluita järjestävät kulttuurilautakunta sekä useat eri yhdistykset ja järjestöt. Kulttuurilautakunta myöntää harkinnanvaraisesti kohdeavustuksia ympäri vuoden. Lisäksi vuosittain ovat haettavina kulttuuritoiminnan tukemiseen tarkoitettut yleisavustukset.

www.kulttuuriraahe.fi

Kirjasto- ja tietopalvelut: Raahen kaupungin kirjastoverkko koostuu pääkirjastosta ja neljästä lähikirjastosta (Haapajoen, Olkijoen, Pattijoen ja Vihannin

kirjastot). Lähikirjastot toimivat koulujen yhteydessä tai niiden välittömässä läheisyydessä. Perinteisten lainauspalvelujen lisäksi asiakkaila on mahdollisuus käyttää maksutta tietokoneita Olkijokea lukuun ottamatta kaikissa kirjastoissa. Kirjastoauton palvelut Vihannin alueen kylillä järjestää Haapaveden kaupunki.

www.raahe.fi/kirjasto/palvelut

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalveluita Raahessa tuottavat mm. nuoris-, liikunta- ja tekninen toimi sekä eri yhdistykset, seurakunta, seurakunta. Vapaa-aikapalvelujen ylläpidossa on erilaisia käytäntöjä ja esimerkiksi systemaattisia hoitosopimuksia kaupungin ja yhdistysten välillä ei ole. Raahessa on käytössä mm. senioripassi 65 vuotta täyttäneille kuntalaisille, joka oikeuttaa käyttämään eri liikuntatiloja ja palveluita edullisemmin.

Asukkaiden käytettävissä on erilaisia tila- ja suorituspaiikkoja, kuten jäähalli, urheilutalo ja liikuntahalleja, uimahalli, uimarantoja, luistelualueet, pesäpallokentät, urheilukentät, tenniskentät, jääkiekkokaukalot, hiihtomajoja, leikkipuistot, leirikeskukset, seurantalot sekä lähiliikuntapaikat. Lisäksi Raahesta löytyy ulkoilu- ja retkeilyreittejä, moottorikelkkareittejä, latuja ja pururatoja sekä laavuja ja kotia.

www.raahe.fi/liikunta

Perinteiset maatilat ja monialaisten maatilojen harjoittama muu yritystoiminta

Raahen seudulla maidon tuotanto on merkittävin tuotantosuunta. Maatilojen määrä on viimeisten kahden vuosikymmen aikana laskenut tasaisesti, mutta tuotantomäärät ovat vastaavasti nousseet. Vuonna 2013 viljelty pinta-ala oli Raahen maaseutualueella 10 377 hehtaaria. Viljanviljelyä päätuotantosuuntana harjoitti 125 tilaa ja muita kasvinviljelytiloja on 40. Maidontuotantoa harjoitti 40 tilaa ja naudanlihantuotantoa 7 tilaa. Hevostiloja oli 13 ja muuta maatalouteen liittyvää toimintaa harjoitti 12 tilaa.

Monialaisella maatilalla tarkoitetaan sellaista maatilaa, joka maa- ja metsätalouden lisäksi harjoittaa myös muun toimialan yritystoimintaa. Raahen maaseutualueella n. 35 % kaikista maatioista harjoittaa jotain muuta yritystoimintaa, kuten koneurakointia tai puun jatkojalostusta. Merkittävä osa Raahen maaseutualueesta on metsää. Metsätalous ja puun jatkojalostus ovat merkittävä työllistäjä.

Muu yritys- ja elinkeinotoiminta

Raahen maaseutualueilla on kaupunginläheisenä maaseutuna hyvät mahdollisuudet monenlaisen pienyritystoiminnan harjoittamiseen. Tämä näkyy Raahen maaseutualueella lukuisina pienyritysinvestointeina. Voimakkaimmin investoinnit ovat kasvavassa koneurakointia ja rakentamista harjoittavissa yrityksissä. Raahen kyliltä löytyy paljon erialojen pk-yrityksiä, kuten koneurakointia, metsätalous- ja puunjalostusta, luontaistuote- ja hyvinvointipalveluita sekä elintarvikkeiden valmistusta ja jatkojalostusta.

Raahen alueella (kattaa myös kantakaupungin ja Vihannin kunnan alueen) on yrityksiä yhteensä 950, joista n. 12 % erilaisia teollisuudenalan yrityksiä (metalli, puuala, elektroniikka, tekstiili ja sisustus, elintarvikkeiden jalostus) (lähde *Raahen seudun yrityspalvelut 20.1.2014*). Liki 23 % yrityksistä toimii vähittäiskaupan alalla ja 12 % rakennusallalla. Muita merkittäviä toimialoja ovat palvelut, koulutus, sote-palvelut sekä majoitus ja ravitsemus.

<http://rsyp.owla.fi/>

Kylä- ja yhdistystoiminta

Kylätoiminnan perinteet ovat Raahessa vahvat. **Raahessa toimii 26 kylä- ja asukasyhdistystä**, jotka vastaavat oman asuinalueen kehittämisestä ja toiminnasta. Kylien suunnitelmallinen kehittäminen aloitettiin 1980-luvun lopulla valtakunnallisen sofy-hankkeen myötä. Lähes kaikilla kylillä on tätä nykyä kyläsuunnitelma ja Vihannin kylillä on kylien yhteinen suunnitelma vuodelta 2012.

Kylien ja asuinalueiden yhteistoimintajärjestönä toimii vuonna 2003 perustettu Raahen Kylät ry, jonka tehtävänä on toimia koordinoivana järjes-

tönä sekä linkkinä jäsenten ja päättäjien välillä. Kylä- ja asukasyhdistysten ohella muita merkittäviä toimijoita ovat mm. kalastusosuuskunnat, metsästysseurat, martat, maa- ja kotitalousnaiset, jakokunnat, urheiluseurat sekä eläkeläisjärjestöt Kylä-, kulttuuri- ja urheilutapahtumien tarjonta onkin monipuolista. Esimerkkinä isommista vuosittaisista kylien järjestämisistä tapahtumista ovat Pattijoki-päivät, Vihannin Härkäjuhlat, Alpuan elomarkkinat, Saloisten päivät sekä Raahen kylien tori.

Raahen asukas- ja kyläyhdistykset:

- Alpuan Kylätoimintayhdistys ry
- Asukasyhdistys Vihannin Rinti ry
- Haapajoki-Arkkukarin Kyläyhdistys ry
- Jokela-Pattijoki Kyläseura ry
- Kantakaupungin Asukasyhdistys ry
- Kaupunginmetsän Asukasyhdistys ry
- Kopsan Kyläseura ry
- Korvenraivaajat ry
- Kummatin Asukasyhdistys ry
- Kuusiraiset ry
- Lampinsaaren Kyläyhdistys ry
- Lapaluodon Kyläyhdistys ry
- Lasikankaan Kyläyhdistys ry
- Lumimetsän Nuorisoseura ry
- Läntrisannan Kyläyhdistys ry
- Mattilanperän Kyläyhdistys ry
- Mestauskallion Pienkiinteistöyhdistys ry
- Möykkylän Kyläyhdistys ry
- Myllyperä-Perukan Kyläyhdistys ry
- Olkijoen Kyläyhdistys ry
- Ollinsaaren Asukasyhdistys ry
- Palonkylän Asukasyhdistys ry
- Pattijoen Kotiseutuyhdistys ry
- Piehingin Kyläyhdistys ry
- Saloisten Kyläyhdistys ry
- Varvi-Välikylän Kyläyhdistys ry

Esimerkkejä kylien toteuttamista hankkeista vuosina 2005–2013

- Olkijoki, Kopsa, Jokela, Mattilanperä, Piehinki, Varvi: linja-autokatoksia, postilaatikkotelineitä ja jäte/kierrätyskatoksia (Vetovoimaa kehittyville kylille –hanke)
- Haapajoki-Arkkukari: Järvelänjärven kyläpirtti
- Varvi: Pooki-kyläkota, uimarannan ja ranta-alueen kunnostaminen
- Olkijoki: Olkijoen koulun monitoimiliikuntakenttä
- Kopsa: kuivaamon korjaus varasto- ja paperinkeräystilaksi
- Alpua: Nuorisoseuran remontti ja kylän CHP-lämpökeskus
- Vihannin Kirkonkylä: Jatulintarha -ympäristötaideteos
- Läntrisanta: Rantasenjärven virkistysalue
- Raahen kylät ry: Vetovoimaa kehittyville kylille –hanke, Rannikkoseudun kylät kohtaavat -esiselvityshanke ja Lähidemokratia-esiselvityshanke
- Vihannin kylät: Kinttupolku-hanke

www.raahe.fi/kylat

www.raahe.fi/jarjesto_ja_yhdistystoiminta

www.kylat.net

Nykyiset vahvuudet myönteiset sisäiset tekijät	Nykyiset heikkoudet kielteiset sisäiset tekijät
• Luonto ja luonnonvarat (pohjavesi, suot) • Meri ja saaristo • Maaseutumainen ympäristö • Kylät • Asumisen edullisuus ja viihtyvyys (tilaa asua, harrastaa ja liikkua) • Lapsille turvallinen ja virikkeellinen kasvuympäristö • Nuoret ja nuori ikärakenne • Monipuolinen ammatillinen jakauma • Muinaismuistoalueet • Historia	• Tiestön kunto (yksityistiet) • Kevyenliikenteen väylien puuttuminen • Maiseman hoitamattomuus • Heikko työllistämismahdollisuus • Aktiivisten kylätomijoiden vähyyks • Yhteistyön puute • Palvelujen, julkisen liikenteen ja harrastusmahdollisuuksien puute tai etäinen sijainti • Lähiliikuntapaikkojen puuttuminen tai hoitamattomuus • Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet ja alueet rappeutuvat
Tulevaisuuden mahdollisuudet myönteiset ulkoiset tekijät	Tulevaisuuden uhkat kielteiset ulkoiset tekijät
• Kyläyrittäjyys ja –palvelut (kylien liiketoiminta) • Luonnonvarojen jatkojalostus • Uuden tekniikan hyödyntäminen • Toimivat tietoliikenneyhteydet • Uusitut energiamuodot ja bioenergia • Suurhankkeet: kaivostoiminta, ydinvoima ja tuulivoima • Maaseudun arvostuksen kasvu • Vapaa-ajan toiminta • Sosiaalinen tukiverkko • Ikäihmisten voimavarat kylien kehittämisessä • Uudet asukkaat • Kunnallinen kyläverkosto • Erilaiset rahoitusvaihtoehdot • Lähi demokratian kehittäminen	• Maatalouspolitiikan muutokset • Talouden heikkeneminen • Infrastruktuurin rappeutuminen • Elinympäristön kielteiset muutokset: maiseman umpeen kasvaminen, vesistöjen saastuminen, ilmastonmuutokset • Suurhankkeet: kaivostoiminta, ydinvoima ja tuulivoima • Väestön vanheneminen • Jätteenkäsittelyyn liittyvät säädökset • Syrjäytyminen ja eriarvoisuuden lisääntyminen • Ihmisten vieraantuminen maaseudusta • Taajamapainotteinen päätöksenteko • Palvelujen loitoneminen kyliltä • Lähidemokratian puute

VISIO RAAHEN MAASEUDUSTA VUONNA 2030

Elävä maaseutu - Monipuolisten elinkeinojen ja viihtyisän asuinympäristön maaseutu

Raahen maaseutu on monipuolisten ja kilpailukykyisten elinkeinojen aluetta, joka tarjoaa mahdollisuuksia perinteiselle maataloudelle ja sen rinnakkaiselinkeinoille sekä monialaiselle maaseutuyrittämiselle ja -matkailulle.

Lähipalvelut ja turvalliset liikkumisen mahdollisuudet luovat puitteet viihtyisälle ja vetovoimaiselle asuinympäristölle, jossa on tilaa monimuotoiselle asumiselle sekä virkistys- ja vapaa-ajan toiminnoille.

Maaseutu-kaupunkivuorovaikutus on vilkasta ja monipuolista. Maaseudun toimijat ovat verkostoituneet alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Asukkaiden, yhdistysten ja maaseutuyrittäjien vaikuttamismahdollisuudet on turvattu ja maaseutualueiden kehittämistarpeiden muutoksiin reagoidaan nopeasti.

1. Yrittäjyys ja maaseutuelinkeinot

Raahen maaseutualueen elinkeinoelämän kehittämisessä tavoitteena on pienyritystoiminnan säilyminen ja pienyritysinvestointien kasvu. Teknologian ja perinteisten teollisuuden alojen ohella uusia mahdollisuuksia haetaan alueen luonnonvaroista ja väestön osaamisesta. Painopistealoina kehittämisessä korostuvat metsät (puunjalostus, bioenergia), luonto-, maaseutu- ja kalastusmatkailu sekä maaseudulla toimivat erilaiset palveluyritykset.

Perinteistä alkutuotantoa kehitetään siten, että Raahen maaseutualueella voidaan tuottaa kilpailukykyistä ja laadukasta elintarvikkeiden raaka-ainetta. Tavoitteena on aktiivisten, elinkelpoisten tilojen säilyminen tuotannossa. Vaihtoehtona tuotantotilojen yksikkökoon kasvattamiselle on tuotantorakenteen monipuolistaminen, liitännäiselinkeinojen tukeminen ja jalostusasteen nostaminen.

Maaseutuelinkeinojen ja maatalouden kehittämistoimissa tulee entistä enemmän kiinnittää huomiota paikallisuuteen, palveluiden markki-

nointiin, laatuajatteluun ja yrittäjien jaksamiseen sekä verkostoitumiseen. Maatalouden ja maaseudun yrittäjyyden kehittämistoimenpiteillä tähdätään erityisesti uuden, innovatiivisen yritystoiminnan aikaansaamiseen ja olemassa olevien yritysten toimintatapojen uudistamiseen ja kannattavuuden parantamiseen.

Maaseutuelinkeinojen kehittämisen kannalta merkittävä rooli on maatilojen, maaseutuyritysten, koulutuksen, tutkimuksen ja neuvonnan verkottumisella sekä näiden tahojen yhteistyöllä. Raahen kaupungilla on tärkeä rooli näiden toimijoiden verkottajana. Raahen kaupungin tulee osaltaan huolehtia, että kaavoitus, infrastruktuuri ja palvelutarjonta tukevat olemassa olevia yrityksiä ja houkuttelevat uusia yrityksiä maaseutualueelle.

Kaupungin tulee osaltaan huolehtia, että neuvonta- ja tukipalveluissa on tarpeita vastaavaa osaamista. Suotuisa toimintaympäristö vahvistaa yrittäjähengettä ja edistää yrittäjähallukkuuden kasvua.

YRITTÄJYYS JA MAASEUTUELINKEINOT		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Perusmaatalouden säilyttäminen	- Maatilakeskusten toiminnan ja lisärakentamisen turvaaminen suoja-alueella suhteessa muuhun rakentamiseen sopimusmenettelyllä - Eläinlääkäripalveluiden turvaaminen	- Valitusten alhainen määrä - Lupaprosessien lyheneminen
Maatalouden liitäntäselinkeinojen tukeminen	- Maatalouden alihankintaurakoiden lisääminen (mm. konetyöt, halonteko, auras) - Ympäristöyrittämisen ja koneurakoinnin markkinoinnin lisääminen - Tilatuotemyynnin mahdollisuuksien selvittäminen - Luomu- ja lähiruuan käytön lisääminen - Tuotteiden jalostusasteen lisääminen	- Uudet palvelut - Uudet tuotteet - Lähialueen raaka-aineiden hyödyntämisaste julkisissa hankinnoissa - Maatilojen säilyminen
Yritysten verkostoituminen	Yrityksien kannustaminen yhteishankintoihin, yhteisiin kehityshankkeisiin ja yhteismarkkinointiin	- Uusia yritysryhmähankkeita - Uusia tilojen välisiä yhteisiä urakointipalveluita - Uusia tilojen yhteisiä energiantuotantoratkaisuja
Energiayrittäjyys	- Uusien energiantuotantomallien kehittäminen yhteistyössä yrityspalveluiden ja oppilaitosten kanssa - Lämpöyrittäjyyden toimintaedellytysten edistäminen mm. neuvontapalveluilla - Energiapuun käytön tehostaminen	- Uudet pilottihankkeet - Uudet yritysryhmähankkeet - Lähialueella tuotetun uusiutuvan energian (puu) käyttöaste kaupungin kiinteistöissä ja lämpökeskuksissa
Infrastruktuurin riittävyys	- Sähkönsaannin turvaaminen maatiloilla ja kriisitilanteisiin varautuminen - Nopean laajakaistan turvaaminen - Tiestön kestävyysparantaminen (rasakat työkoneet)	Parannetut tie- ja tietoliikenneyhteydet

YRITTÄJYYS JA MAASEUTUELINKEINOT		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Pienyrittäjyys	- Käsityöyrittäjyyden edistäminen - Green care -ajattelun edistäminen yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa	- Uudet yritykset ja työpaikat - Uudet tuotteet
Yrittäjyyshengen vahvistaminen	- Nuorten kannustaminen pienyrittäjyyteen ja maatalouselinkeinoihin yhteistyössä yritysten ja koulujen kanssa - Neuvontapalveluiden turvaaminen yritysten käynnistämisessä ja tuotannon laajentamisessa	- Nuorten TET-jaksot pienyrityksissä ja maatiloilla - Uusia yrittäjiä
Yrittäjien jaksamisesta ja osaamisesta huolehtiminen	- Nuorten ja alkavien yrittäjien tukeminen - Vapaapäivien ja lomien turvaaminen maataloudessa - Työhuippujen tasaaminen maatiloilla ja aputyövoiman rekrytoinnin turvaaminen (urakointipalvelut) - Sukupolvenvaihdoksiin kannustaminen tiedottamisella ja tukitoimilla (esim. maatalous- ja metsänhoitokoulutus)	- Uudet koulutetut lomittajat - Tehdyt sukupolvenvaihdokset
Maaseutumatkailun kehittäminen	- Majoituspalveluiden, yritysten ja yhdistykset valmiuksien kartoitus - Matkailullisesti tärkeiden kohteiden kunnostustarpeiden kartoittaminen - Vene- ja kalasatamien kehittäminen - Historiallisten kohteiden hyödyntäminen - Tapahtumien, kylien ja perinteen tuotteistaminen ja markkinoinnin tehostaminen	- Uudet matkailua edistävät hankkeet - Uudet tuotteet, palvelut ja esitteet

2. Lähipalvelut ja maaseutuasuminen

Maaseudun palvelujen kehittämistoiminnassa tulee huomioida sopimuksellisuusperiaate eli palveluiden järjestäminen yhteistyössä seudun kuntien, yrittäjien, oppilaitosten, yhdistysten, seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa. Eri organisaatioiden ja toimintasektoreiden väliset rajat eivät saa olla esteenä palveluiden tuottamisessa. Verkostoitumalla ja joustavalla yhteistyöllä pystytään tarjoamaan laadukkaita, toisiinsa täydentäviä ja järkevällä etäisyydellä käyttäjistä olevia palvelukokonaisuuksia.

Palveluiden asiakas- ja asukaslähtöisen kehittämisen ohella maaseudun palvelurakenteen turvaamisessa tarvitaan luovaa ajattelua ja rohkeutta uusien toimintamallien kokeilemiseen ja käyttöönottamiseen. Uudet palveluratkaisut, kuten erilaisten sähköisten palveluiden, kolmannen sektorin liiketoiminnan mahdollisuuksien sekä monipalvelupisteiden kehittäminen tukevat maaseudun ja kylien elinvoimaisuutta asuinalueina. Kylätalouden vahvistamisella luodaan myös uusia työpaikkoja ja lisäansiomahdollisuuksia. Palveluiden saavutetta-

vuus läheltä on tärkeää kylien vetovoimaisuuden säilyttämiseksi.

Maaseutuasumisen lähtökohtana on nykyisten asukkaiden hyvinvointi, mutta maaseutu on tärkeä imagotekijä Raahelle myös muuttajien näkökulmasta. Asumisen suunnittelun lähtökohtana on kaavoituksessa oltava nykyisen kylä- ja palvelurakenteen vahvistaminen. Asutuksen sijoittumista tulee jatkossakin ohjata taajamien ohella perinteisiin maaseutukyliin.

Asuinympäristön viihtyisyys ja turvallisuus koostuu sosiaalisen ympäristön ohella alueen fyysisistä rakenteista. Palveluiden ohella alueen tietön kunto ja kevyenliikenteen väylät sekä virkistys- ja vapaa-ajan mahdollisuudet vaikuttavat maaseudulla asumisen vetovoimaan. Kaavoituksella turvataan uuden ja vanhan asutuksen sekä mahdollisesti keskenään ristiriidassa olevien eri toimintojen hallittu rinnakkaiselo. Myös tonttikoolla, kyläraittien ja ympäristön yleisilmeellä sekä positiivisella ilmapiirillä on suuri vaikutus asumisviihtyvyyteen.

LÄHIPALVELUT JA MAASEUTUASUMINEN		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Kaavoituksen ajantasaistaminen	• Ns. kyläkaavojen laatimisen edistäminen tiedottamisella, ohjeistuksella ja koulutuksella • Vanhojen osayleiskaavojen päivittäminen 10 vuoden välein • Kaavoittaminen tapahtuu yhteistyössä maanomistajien ja kyläyhteisöjen kanssa • Asutuksen ohjaaminen kaavoituksella niin, ettei perusmaatalouden harjoittaminen vaarannu	• Uudet kylien kaavat • Valitusten alhainen määrä

LÄHIPALVELUT JA MAASEUTUASUMINEN		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Kylien liiketoimintamahdollisuuksien parantaminen	- Sopimuksellisuusmenettelyn lisääminen palveluiden tuottamisessa (kaupunki ja 3. sektori) - Välittäjäorganisaatioiden perustaminen paikallisten töiden koordinoimiseksi ja koulutuksen järjestäminen - Yhtenäiset tavoitteet ja sopimuskäytännöt kaupungin ja 3. sektorin välisiin sopimuksiin - Yhdistysten valmiuksien lisääminen työllistämiseen ja palveluiden tuottamiseen koulutuksen ja neuvonnan keinoin	- Kolmannen sektorin ja kaupungin väliset uudet yhteistyösopimukset - Yhdistykseen työllistyneet henkilöt - Uudet 3. sektorin ja kylien tuottamat palvelut
Toimivat palvelut ja uudet palveluratkaisut	- Tiestön ja liikenneturvallisuuden parantaminen - Tieisännöintitoiminta (tiekunnille palveluja mm. paperitöissä, yksiköinneissä, laskutuksissa ja tiekunnan hallinnollisissa toimissa) - Tietoliikenneyhteydet on turvattava (kattava valokuituverkko) - Sähköisten palveluiden ja uusien toimintavälineiden kehittäminen (esimerkiksi palvelusetelit) - Selvitetään, onko tarvetta kiertävälle yhteispalveluautolle, josta löytyisi esim. terveydenhuollon, kirjaston, kaupan, kelan ja poliisin palveluita - Kylätalojen ja -koulujen kehittäminen monipalvelupisteinä - Kotona asumisen turvaaminen mahdollisimman pitkään (esimerkiksi kyläavustaja, ruokapalvelut) - Päivähoitopalveluiden turvaaminen	- Perustetut tiehoitokunnat - Kylille laaditut hyvinvointi-, turvallisuus- ja liiketoimintasuunnitelmat - Säilyneet palvelut - Uudet palvelut - Yhteiset esiselvityshankkeet - Tehdyt palvelutarvekartoitukset
Maaseutumarkkinointi	- Positiivisten maaseutumielikuvien luominen - Tonttipörssin laatiminen - Tapahtuma- ja palvelutarjonnan laajempi yhteismarkkinointi	- Uudet asukkaat - Uudet esitteet - Tapahtumakalenteri - Yhteisö-sivut paikallislehteen

LÄHIPALVELUT JA MAASEUTUASUMINEN		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Monipuoliset vapaa-aika ja virkistys-palvelut	• Reitistöjen ja virkistysalueiden kehittäminen seutukunnan tasolla • Koulujen yhteydessä olevien lähiliikuntapaikkojen sekä leikkikenttien ja –puistojen kehittäminen ja kunnossapito • Uimapaikkojen ja skeittiparkkien parantaminen • Luontopolku- ja moottorikelkkareitistöjen laajentaminen • Sopimusmenettelyn soveltaminen reittien sekä tauko- ja liikuntapaikkojen hoidossa	• Uudet virkistysreitit • Uudet/kunnostetut liikuntapaikat • Uudet, yhtenäiset hoitosopimukset yhdistysten ja kaupungin kesken • Toteutetut hankkeet
Hoidettu maaseutumaisema	• Kyläalueiden ympäristöhoitosuunnitelmien laatiminen ja saaminen osaksi kaavoitusta • Tienvarsien ja lähipuistojen raivaaminen • Kolmannen sektorin toimijoiden kannustaminen maisemanhoitotöihin ja pienimuotoiseen maisema- ja ympäristörakentamiseen (mm. tukityöllistetyt, sopimuksellisuus)	• Uudet kylien ympäristösuunnitelmat • Uudet linja-autokatokset ym. vastaavat rakennelmat • Erilaiset maisemanhoitotoimet

18

3. Nuoret

Nuorten saaminen mukaan kehittämistoimintaan on tärkeää kylätoiminnan jatkuvuuden ja maaseudun vetovoiman kannalta. Nuorten aktivoiminen vaikuttajiksi sekä paikallisen kulttuurin tekijöiksi on tehtävä nuorten toiveet huomioiden ja yhteistyössä nuorten kanssa. Nuorille tulee antaa entistä enemmän vastuuta ja mahdollisuuksia ideoita ja toteuttaa omia hankkeita ja oman yhteisön toimintaa.

Panostamalla alle 18-vuotiaisiin nuoriin ja heidän harrastusmahdollisuuksien ja kulttuuritoiminnan monipuolisuuteen luodaan pysyviä myönteisiä mielikuvia maaseudusta ja siten pohjustetaan myös tulevaa maalle muuttopotentiaalia. Kokemukset mukavasta tekemisestä sitouttavat nuoria omaan alueeseen.

Nuorten työttömyys ja nuorten syrjäytymisen uhka ovat Raahen alueella vakavasti otettavia haasteita. Nuorten työllistyminen lähialueelle on ensiarvoisen tärkeää. Yrittäjyyteen kannustaminen ja pienimuotoiset yrittäjyyskokeilut tarjoavat nuorille ansaintamahdollisuuksien ohella keinon kokeilla omia ideoitaan.

Nuorten palveluiden ja toiminnan kehittäminen on parhaimmillaan yli kuntarajojen ja yli sektori-rajoiden tapahtuvaa toimintaa. Kunta, seurakunta, eri yhdistykset ja järjestöt sekä nuorten parissa toimivat organisaatiot, kuten 4H, on saatava entistä tiiviimpään yhteistyöhön.

NUORET		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Nuorten osallistumis- ja vaikuttamis-mahdollisuudet	- Nuorten osallistaminen suunnitteluun - Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen - Nuorten sitouttaminen hankkeiden toteuttamiseen ja yhteisten tilojen ylläpitoon - Tarjotaan nuorille harjoittelupaikkoja ja opinnäytetöitä oman kylän ja seudun elinkeinotoiminnan piiristä, historian tutkimuksesta tai maankäytön suunnitteluun liittyvistä aiheista	- Nuorten kyläsuunnitelmat (4H-malli) - Nuorten toteuttamat hankkeet - Alueelle tehdyt opinnäytetyöt - Uudet nuorisojäsenet yhdistyksissä
Koulutus ja harrastukset	- Lähikoulujen ja monipuolisten koulutuspaikkojen turvaaminen - Nuoren oppimispolun suunnittelussa ovat mukana oppilaitokset, yritykset, kaupunki, nuorisotoimi ja hyvinvointikuntayhtymä - Harrastustoiminnan edistäminen omalla kylällä tai yhteiskuljetusten järjestäminen harrastuksiin - Nuorille omat tilat (esim. kylätalojen hyödyntäminen) - Kansainvälisyyteen kannustaminen (kotikansainvälisyys ja vaihdot)	- Nuorten opinnoista valmistumisprosentti - Nuorten työllisyysaste - Uudet nuorten tilat ja harrastuspaikat
Nuorten työllistyminen	- Kyläyhdistykset työllistävät enemmän nuoria omalla kylällä - Muutetaan vallitsevaa käytäntöä siten, että kaupunki voi maksaa myös yhdistyksille työllistämismäärärahaa nuorten työllistämiseen - Nuorten pienimuotoinen yrittäjyys (esim. kesä kioskit, 4H-yrittäjyys)	Yhdistykseen tai omalle kylälle työllistyneet nuoret

4. Paikallisuus

Kyläkohtaisesta kehittämisestä on päästävä kohti kylien yhteistä kehittämistä ja yhteistyö tulee ulottaa yli kuntarajojen. Myös hanketoiminnan tulee olla nykyistä enemmän yhteistointia. Kaupungin tehtävänä on olla mukana luomassa tähän mahdollistavia toimintatapoja yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Kylien suunnitelmallista ja pitkäjännitteistä kehittämisestä tuetaan hyödyntämällä hyviä käytäntöjä ja luomalla uusia toimintatapoja.

Kyläyhdistykset ovat muiden 3. sektorin toimijoiden ohella keskeisessä roolissa lähiympäristön kehittämisessä ja hyvinvointipalvelujen tuottamisessa. Kylien yhteiskunnallinen tehtäväkenttä, rooli ja arvostus kasvavat uusien toimintamuotojen myötä. Kylätoiminta palvelee jatkossakin kylien asukkaita, kesämökkiläisiä ja lomailijoita monissa käytännön asioissa.

Kuntalaisilla on kunnan kaikilla alueilla oltava mahdollisuus osallistua ja aidosti vaikuttaa

omaa elinympäristöään koskeviin asioihin. Alueen asukkailla on paras paikallinen asiantuntemus oman alueensa palvelu- ja kehittämistarpeista. Päätöksentekoon ja toimeenpanoon osallistuminen tuo vastuuta ja sitoutumista. Kylien ja asukkaiden tahdon toteutuminen suunnitelmissa vahvistaa luottamusta avoimeen ja vuorovaikutteiseen päätöksentekoon.

Lähidemokratia on konkreettisimmillaan sitä, että kuntalaiset voivat osallistua omien lähipalvelujen, maankäytön ja asumisen suunnitteluun, niitä koskevaan päätöksentekoon ja toimeenpanoon. Lähidemokratia lisää asukkaiden yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja vaikuttaa positiivisesti myös kaupungin imagoon. Avoin tiedonvälitys on tärkeää kaikessa kehittämisessä, sillä se mahdollistaa paremman yhteydenpidon kuntalaisten, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden välillä.

PAIKALLISUUS		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Asukasvaikuttaminen ja lähidemokratia	- Kuntalaisten palautteenantokanavien kehittäminen - Lähidemokratia-mallin luominen Raahen - Alueellisten kuulemistilaisuuksien järjestäminen - Kylien ja toimijoiden tasapuolinen kohtelu kaupungin päätöksenteossa - Raahen maaseutu- ja aluelautakunnan ja Vihannin aluelautakunnan toiminnan kehittäminen ja jatkuvuuden turvaaminen - Maaseutuvaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa (ainakin kaavoitus ja rakentaminen)	- Kaupungin nettisivuilla tehdyt kyselyt ajankohtaisista asioista ja suunnitelmista - Toteutuneet kuulemistilaisuudet vuodessa - Lautakuntien myöntämät avustukset kylien hankkeisiin - Luottamushenkilöille järjestetyt kyliin tutustumiset

PAIKALLISUUS		
Tavoitteet 2014–2018:	Toimenpide-ehdotuksia tavoitteiden saavuttamiseksi:	Mittarit seurantaan:
Aktiivinen yhdistys- ja hanke-toiminta	- Kylätoimijoiden osaamisen lisääminen koulutuksilla ja maaseutuseminaareilla - Kylätoimijoiden jaksamisesta huolehtiminen (esim. vertaistuki) - Kunnallinen kyläasiamies toiminnan aktivointiin ja hankkeissa avustamiseen (yhteistyössä Kalajoen maaseutuhallinnon ja Raahen kaupungin kanssa) - Uusien toimijoiden aktiivinen etsiminen yhdistykseen (etenkin nuoret) - Kylien alueellisen yhteistyön kehittäminen ja olevien hankkeiden hyödyntäminen - Kyläkierrosten ja kotiseuturetkien toteuttaminen - Yhdistysten hanketoimintamahdollisuuksien parantaminen (esim. nollakorkoisen kuntalainan myöntäminen yhdistysten yleishyödyllisten hankkeiden mahdollistamiseksi) - Kansainvälisyyden tukeminen (kvtöleirit ja kotikansainvälistyminen)	- Omaehtoisen toiminnan aktiivisuus (mittarina tapahtumat) - Pidetyt koulutukset - Uudet ystävyyskylät - Uusia kylien hankkeita
Maaseudun suunnitelmallinen kehittäminen	- Kyläsuunnitelmien säännöllinen päivittäminen - Kylien erikoissuunnitelmien sekä kylien yhteisten suunnitelmien laatiminen - Maaseutusuunnitelman roolin vahvistaminen - Maaseudun kehittämis- ja Sofy-raham säilyttäminen kaupungin budjetissa	Uudet/päivitetyt kylien suunnitelmat
Avoin tiedonvälitys	- Kotitalouksiin jaettava kuntatiedote - Kaupungin tiedotuksen parantaminen www-sivuilla - Kylä- ja asukasyhdistykset sähköisen viestinnän piiriin (mm. postituslistat, ajantasaiset kotisivut) - Sosiaalisen median hyödyntäminen	- Kuntatiedotteiden määrä vuodessa - Päivitetyt yhdistysten kotisivut - Kylien viestintäsuunnitelmat - Kylien mediavastaavat

Asiat, joissa on onnistuttava strategisten päämäärien toteuttamiseksi

1. Maaseudun kehittämistä tarkastellaan osana talousarvio- ja strategiaprosessia
2. Maaseudun kehittäminen on jatkuva ja suunnitelmallinen prosessi
3. Maaseutuvaikutukset huomioidaan päätöksenteossa ja kaavoituksessa
4. Sopimuksellisuutta kaupungin, 3. sektorin ja yrittäjien kesken edistetään palveluiden järjestämisessä
5. Aukkaiden aktiivisuus ja osallisuus
6. Avoin päätöksenteko ja tiedonkulku
7. Kaupungin sitoutuminen
8. Lähidemokratian kehittyminen

TOIMEENPANO JA SEURANTA

Maaseutusuunnitelman hyväksyminen ja päivittäminen

Maaseutu- ja aluelautakunta hyväksyy maaseutusuunnitelman, minkä jälkeen suunnitelma annetaan tiedoksi Raahen kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle sekä eri hallintokunnille. Maaseutusuunnitelma esitellään myös Raahen kylät ry:n ja Sofyn kokouksessa. Suunnitelma julkaistaan Raahen kaupungin ja Raahen kylät ry:n kotisivuille. Painettua maaseutusuunnitelmaa voi tiedustella maaseututoimistosta.

Maaseutu- ja aluelautakunta vie asioita tiedoksi ja toimeenpantavaksi eri lautakunnille, virka-

miehille ja organisaatioille. Maaseutu- ja aluelautakunta seuraa maaseutusuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista vuosittain. Alkuvuodesta pidettävässä Raahen kylien ja Sofy-kokouksessa käydään läpi edellisen vuoden tilanne ja tulokset kylien näkökulmasta ja tuodaan ne maaseutu- ja aluelautakunnan tiedoksi ja jatkotoiminnan suunnittelun pohjaksi.

Maaseutu- ja aluelautakunta vastaa suunnitelman päivityksestä.

Kehittämisideoiden toteuttaminen ja rahoitusmahdollisuudet

Tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia ei aseteta maaseutusuunnitelmassa tärkeysjärjestykseen. Yhteistyön kannalta tärkeitä toisiaan tukevia asioita ja asiakokonaisuuksia ja niiden pohjalta käynnistettäviä hankkeita pyritään toteuttamaan aikataulullisesti sopivimpaan aikaan.

Raahen kaupungin tulee avustaa yhdistyksiä suunnitelmien tekemisessä, lupaprosesseissa sekä tarvittaessa hallinnoida yhdistysten yleis-

hyödyllisiä hankkeita, jotka pohjaavat maaseutusuunnitelman tavoitteisiin.

Hankkeiden ja toimintojen toteuttamiseen Raahen asukas- ja kyläyhdistykset voivat hakea avustusta mm. Raahen kaupungin Sofy-toiminnalta, Raahen maaseutu- ja aluelautakunnalta tai Vihannin aluelautakunnalta. EU:n ja kansalliset rahoitusmahdollisuudet pyritään hyödyntämään tehokkaasti.

RAAHEN KAUPUNKI

Maaseutu- ja aluelautakunta

Suunnitelma päivitetty 7.4.2014